

SLUTREPLIK OM KOKLEAIMPLANTAT:

Alla elever har inte samma behov av stöd

■ Det har gått många år sedan den första debatten om kokleaimplantat tog fart i Sverige. Kunskapsläget har under denna period successivt utvecklats. Vi gjorde i vår artikel i LT 46/2009 (sidorna 3090-1) bedömningen att det var tid att försöka gå vidare och utveckla synen på många av de begrepp som används. Denna gång valde vi att pröva om begreppen »variation inom gruppen« och »synen på tidig språkinläring« kunde få en annan beskrivning än den vi tidigare mött. Vi bedömer att detta lyckats och återkommer om det längre ner.

Men först vill vi vända oss till de föräldrar som upplevt vår inledande artikel som kritisk till föräldrarna. Det har självklart inte varit vår avsikt. Vi beklagar att några av våra uttryck och beskrivningar har kunnat tolkas i sådan riktning. Vi vill verka för att föräldrar får bredast tänkbara beslutsunderlag inför sina val.

Sedan vill vi tacka för alla kommentarer och inlägg. Några har varit precisa, andra mer vaga i sin innebörd. Föräldraorganisationen Barnplantorna valde att vid-

ga diskussionsområdet på ett intressant sätt (LT 48/2009, sidorna 3276-7). Det skulle dock ta för mycket plats i denna tidsskrift om vi på ett uttömmande sätt skulle kunna ge ett rättvisande svar. Men vi förstår att vi på ett tydligare sätt behöver kommunicera hur ett varierat stöd under skoltiden kostar olika beroende på olika behov hos eleverna. Vi delar således inte tanken att alla elever med kokleaimplantat har samma behov av stöd.

Sedan riktar vi ett stort tack till Inger Uhlén för ett sakligt och framåtsträvande svar (LT 48/2009, sidan 3277). Uhléns svar innehåller det vi sökte. Förutom en bekräftelse på att det finns en variation och att vi kan se på tidig språkinläring med förnyad glasögon ger det oss en förhoppning om att övergången mellan medicinska landvinningar och vardagens pedagogik kan formuleras i nya termer.

För att än mer förtydliga hur vi tolkar de senaste årens hjärnforskning, och som Hugo Lagercrantz i SvD den 24 november sammanfattar i

»Vi hoppas därmed att vi nu vänder blad och tar ett stort kliv framåt.«

en debattartikel: Vi ska inte vänta med språkinläring och andraspråksinläring. Vi ser gärna att man i stället för att betona barnets tillägnande av talspråk – där många lyckas väl men några mindre väl – ser det som familjens tillägnande av kommunikation.

I ett sådant perspektiv, utifrån forskningen, ser vi inga problem med att betoningen kan vara talspråk, men att teckenspråket behöver introduceras och uppmuntras parallellt. Vi är av uppfattningen att vi nu kan lämna perioden där teckenspråket ibland bara betraktas som ett mått och värdering på framgång eller misslyckande inom hörselvården. Teckenspråk är ett språk.

När det gäller måluppnåelse är variablerna kön, föräldrars utbildning och om man är född i Sverige eller annat land starka även inom undervisningen för döva och hörselskadade. Men vi ser också variablerna ytterligare funk-

tionsnedsättning och grad av hörselnedsättning. Så vi delar Uhléns prognos om förbättrade skolresultat för elever med kokleaimplantat.

En ytterligare variabel som de senaste åren intresserat oss är betydelsen av barnets tidiga kommunikation för resultat i skolan. Det är skälet till att vi betonar vikten av tidigt språk. Detta är ur vår synvinkel viktigt för alla hörselskadade och döva.

På frågan om vad specialskolan gör för gruppen elever med kokleaimplantat är vår bedömning att vi på många sätt de senaste åren försökt att visa det. Men utifrån Uhléns fråga kommer vi att se över hur vi informerar så att oklarheter reds ut. Specialskolan utvecklas mot en allt större andel talspråkiga elever och möter också allt fler elever på andra sätt än att de är elever på heltid. Vi har elever på deltid, på temaveckor m m, och vi försöker på olika sätt vara det stöd för eleverna som föräldrarna ger uttryck för.

Vi lägger nu ett förslag inom myndigheten om att ta initiativ till samverkansmöten där vi tillsammans kan formulera vilka nyckeltal som behöver redovisas, hur språk introduceras och vilka forskningsområden som behöver belysas och initieras.

Vi hoppas därmed att vi nu vänder blad och tar ett stort kliv framåt. Det kommer att gagna även brukarorganisationernas medlemmar.

Bengt Danielsson
samordningsansvarig för skola
bengt.danielsson@spsm.se

Ola Hendar
internationell samordnare
för skola; båda vid
Specialpedagogiska
skolmyndigheten, Härnösand
Ola.Hendar@spsm.se

Kokleaimplantat är bra – men inte alltid tillräckligt

Utvecklingen av kokleaimplantaten har lett till att delar av rehabiliteringen av utan kokleaimplantat har en betydligt bättre talproduktion och hörförståelse. Kokleaimplantat som lig-

Skolmyndighet marginaliserar föräldrar till barn med kokleaimplantat

Riksförbundet för barn med cochleaimplantat och barn med hörapparat anser att specialskolan för döva och hörselskadade som åsytas? Visst anser föräldrar ser när målgruppen döva barn förändras till döva barn med en utvecklingsbar hörsel.

Föräldrarnas svåra val – kan specialskolan göra mer?

■ De flesta barn med kokleaimplantat Alla föräldrar erbjuds som har kokleaimplantat

Schematisk bild av kokleaimplantat

Tidigare inlägg har varit publicerade i LT 46/2009 (sidorna 3090-1) och i 48/2009 (sidorna 3276-7).